

Vergaderjaar 2025–2026

24 587

Justitiële Inrichtingen

Nr. 1068

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 september 2025

Hierbij ontvangt u de vijfde voortgangsrapportage over de capaciteit bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). De Kamer wordt hier periodiek over geïnformeerd.¹

Het aanpakken van het capaciteitstekort bij DJI is mijn topprioriteit voor de komende periode. Voor de geloofwaardigheid van de rechtsstaat en voor slachtoffers in het bijzonder is het essentieel dat straffen ook daadwerkelijk ten uitvoer worden gelegd. Sinds eind 2023 is bij DJI sprake van een langdurig capaciteitsprobleem. Er zijn de afgelopen periode door mijn ambtsvoorgangers verschillende noodmaatregelen genomen om deze capaciteitsproblematiek het hoofd te kunnen bieden. Voorbeelden daarvan zijn dat mannelijke zelfmelders zeer beperkt worden opgeroepen, arrestanten met een openstaande strafduur tot twee maanden niet actief worden opgespoord, er een zeer hoge bezettingsgraad wordt gehanteerd en dat DJI de ruimte heeft gekregen om – indien echt noodzakelijk – gedetineerden onder voorwaarden maximaal 14 dagen eerder heen te zenden.^{2/3} Dit zijn stuk voor stuk pijnlijke, wrange maatregelen die niemand wil en die ik het liefst zou terugdraaien. De huidige situatie laat terugdraaien echter niet toe en toont ook aan waarom we aan structurele oplossingen moeten werken. Mijn inzet is er op gericht om deze noodmaatregelen zo kort als mogelijk van kracht te laten zijn.

Gegeven dit huidige capaciteitsbeeld heeft DJI sinds de week van 18 augustus jl. besloten om conform de maatregel zoals opgenomen in de Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting (Rtvi) gebruik te maken van de bevoegdheid om het aantal dagen voor het heenzenden op te hogen naar een maximum van 14 dagen. Dit gebeurt altijd met maatwerk. Alleen gedetineerden met straffen van maximaal een jaar komen in aanmerking

¹ TZ202404-131

² Kamerstuk 24 587, nr. 1056

³ Kamerstuk 24 587, nr. 1024

en veroordeelden wegens ernstige gewelds- of zedenmisdrijven zijn uitgesloten. Helaas blijkt dit noodzakelijk om arrestanten en voorlopig gehechten in een huis van bewaring of gevangenis te kunnen plaatsen.

Daarnaast blijf ik op zoek naar maatregelen en mogelijkheden om de capaciteit spoedig uit te kunnen breiden. Ook blijft de taskforce binnen DJI actief zoeken naar mogelijkheden om waar mogelijk capaciteit weer in de sterkte te krijgen door het optimaal inzetten van personeel. Met al deze inspanningen en maatregelen pak ik het capaciteitstekort aan. Ik wil vaart maken met alles wat al in gang gezet is en bij positieve uitkomsten geen tijd verliezen.

Het mag echter duidelijk zijn dat er sprake is van een groot vraagstuk. Daarom wordt parallel aan deze ontwikkelingen gewerkt aan een pakket structurele maatregelen. Belangrijke basis voor deze maatregelen is een terugblik waarin is onderzocht welke ontwikkelingen in de afgelopen 25 jaar van invloed waren op de benodigde en beschikbare detentiecapaciteit. De lessen die hieruit volgen leiden tot aanknopingspunten voor beantwoording van de vraag hoe om te gaan met langdurige schaarste in het gevangeniswezen. Een pakket aan maatregelen dat ingrijpt op zowel de behoefte aan celcapaciteit, het aanbod van detentieplaatsen als de wijze waarop detentie wordt vormgegeven is noodzakelijk en wordt momenteel uitgewerkt. Hierbij wordt ook het initiatiefwetsvoorstel Slimmer straffen betrokken dat onlangs door de leden Sneller (D66), Boswijk (CDA) en Six Dijkstra (NSC) is ingediend bij uw Kamer, waar het kabinet een appreciatie op zal geven bij de plenaire behandeling. In de volgende voortgangsrapportage wordt uw Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van de terugblik en opties voor een pakket aan maatregelen.

In deze brief ga ik nader op de volgende onderwerpen in:

1. Capaciteitsbeeld;
2. Stand van zaken verkenningen capaciteitsuitbreidingen;
3. Gebruik meerpersoonscellen;
4. Personeel;
5. Overig.

1. Capaciteitsbeeld

Ondanks alle getroffen noodmaatregelen blijft de bezetting in het reguliere gevangeniswezen boven de 99%. Tevens is er nog steeds een grote voorraad zelfmelders en arrestanten. Wegens personeelstekorten zijn er plekken uit de sterkte gehaald waardoor er minder inzetbare cellen beschikbaar zijn, het totaal aantal plekken dat uit de sterkte is gehaald wegens personeelstekorten is toegenomen tot 163. Daar komt bovenop dat een verbouwing vertraging heeft, wat invloed heeft op het aantal in te zetten plekken.

In de bijlage wordt, zoals bij elke voortgangsrapportage, de stand van zaken gegeven op de genomen maatregelen en worden de prognoses ten aanzien van de bezetting weergegeven.

2. Stand van zaken verkenningen capaciteitsuitbreidingen

In deze paragraaf wordt toegelicht welke stappen er genomen worden om capaciteitsuitbreidingen te realiseren en bestaande capaciteit in de lucht te houden.

Eerder is met uw Kamer gedeeld dat er investeringen nodig zijn voor noodzakelijke renovaties zodat huidige gebouwen in stand kunnen worden gehouden. In de vorige capaciteitsbrief is aangegeven dat het streven is om zo min mogelijk plekken uit te laten vallen. Daarom zijn middelen bestemd voor de uitbreiding van jeugd- en forensische plaatsen ingezet voor noodzakelijke renovaties en is er een herverdeling binnen de DJI begroting gemaakt. Op die manier is structureel € 75 miljoen beschikbaar gekomen voor de huisvestingsproblematiek van DJI. Dit helpt, want met dit budget kunnen in totaal naar schatting 1.000 plaatsen worden gerenoveerd. Het is echter onvoldoende voor de totale renovatie-opgave waar DJI voor staat. In totaal moeten naast de 1.000 plekken nog ca. 3.000 plekken gerenoveerd worden. Indien deze renovaties niet plaatsvinden vallen deze plekken op termijn uit.

Tevens is bij augustusbesluitvorming besloten om vanaf 2031 aanvullend € 15 miljoen extra per jaar beschikbaar te stellen voor DJI. Dit bedrag is bestemd voor de capaciteitsproblematiek. Daarnaast is uw Kamer op 3 september jl. geïnformeerd dat besloten is om middelen vrij te maken om de Justitiële Jeugdinrichting (JJl) in Harreveld te heropenen.⁴ Vanaf 2028 is hiervoor jaarlijks € 35 miljoen beschikbaar. Op termijn zal dit een positief effect hebben op het capaciteitstekort in het gevangeniswezen omdat de jongvolwassenen die nu noodgedwongen in het gevangeniswezen worden geplaatst dan weer terecht kunnen in een JJl. Zoals met uw Kamer gedeeld is de beschikbaarheid van personeel op deze locatie een belangrijke reden om de voorbereidingen tot heropening voort te zetten. Bovendien is hier een school aanwezig en is het gebouw geschikt omdat het tot 2008 een JJl was. Ook worden de mogelijkheden verkend om in andere gebouwen op deze locatie een landelijke topklinische behandelvoorziening voor jeugdhulp in strafrechtelijk kader te realiseren. De combinatie van beide voorzieningen kan bevorderlijk zijn voor de doorstroom uit de JJl.

Verkenning inzet detentieboot gevangeniswezen

De motie van het lid Ellian (VVD)⁵ verzoekt de regering om te verkennen of schepen op korte termijn ingezet zouden kunnen worden om capaciteit voor het gevangeniswezen te creëren. De inzet van een detentieboot kan tijdelijk worden gefinancierd uit het amendement van de leden Sneller (D66) en Van Nispen (SP).⁶ Momenteel verkent DJI of een detentieboot ingezet kan worden. Een detentieboot kent een laag c.q. beperkt beveiligingsniveau. Er wordt onderzocht voor welk nieuw detentieconcept of doelgroep(en) een detentieboot geschikt is. Waar nodig leidt dit tot aanpassing in de regelgeving.

Gebleken is dat de boot mogelijk eind 2026 in gebruik kan worden genomen. Ik houd uw Kamer op de hoogte via de volgende voortgangsrapportages.

Beperkt beveiligde locaties voor kortgestrafte zelfmelders

Eerder is met uw Kamer gedeeld dat er ingezet wordt op een sober detentieconcept voor kortgestrafte zelfmelders.⁷ Voor deze plekken geldt een beperkt dagprogramma. Momenteel komen hiervoor alleen zelfmelders met een straf tot twee weken in aanmerking. DJI heeft

⁴ Kamerstuk 24 587, nr. 1061

⁵ Kamerstuk 24 587, nr. 1043

⁶ Kamerstuk 36 725 VI, nr. 14

⁷ Kamerstuk 24 587, nr. 1008

gewerkt aan wijziging van regelgeving waardoor het mogelijk wordt gemaakt om ook zelfmelders waaraan een onherroepelijke gevangenisstraf of hechtenis is opgelegd van ten hoogste zes weken hier te kunnen plaatsen. Met deze wijziging wordt gewerkt aan het verlagen van de voorraad zelfmelders. De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) heeft de voorgestelde wijziging voorzien van advies. De RSJ vindt het positief dat de nieuwe afdeling voor zelfmelders is gebaseerd op het uitgangspunt dat er niet zwaarder wordt beveiligd dan nodig. De RSJ acht het daarnaast van belang dat nagedacht wordt over een meer permanent regime welke aansluit bij het huidige detentie-systeem dat uitgaat van een visie op re-integratie en herstel. Tevens benadrukt het advies de tijdelijkheid van het beperkte dagprogramma. Het advies wordt momenteel verwerkt in de definitieve regelgeving, waarna toegewerkt wordt naar het oproepen van zelfmelders tot zes weken.

Verkenning heropening PI Almere

DJI heeft de mogelijkheden om PI Almere te heropenen verkend, dit leidt mogelijk tot circa 320 plekken. De verkenning is gefinancierd uit het amendement van het lid Ellian (VVD).⁸ Het heropenen van PI Almere is mogelijk, maar vereist echter incidenteel en structureel financieel budget. Er worden geen mogelijkheden gezien om dit binnen de huidige begroting op te vangen. Na een eventueel besluit duurt het heropenen van de PI vervolgens vijf tot zeven jaar.

Inzet noodgevangenen

Zoals aangekondigd in de vierde voortgangsrapportage capaciteit DJI wordt verkend of er in de PI Zuid-Oost (locatie Ter Peel) in totaal 60 extra tijdelijke plekken gerealiseerd kunnen worden. Gezien de mogelijkheid tot het aanbieden van arbeid zijn deze plekken geschikt voor gedetineerden in een regulier gevangenisregime. Voordat over kan worden gegaan tot de bouw van de noodgevangenis dient een omgevingsvergunning verleend te worden waarbij ook wordt gekeken naar stikstofuitstoot. Alleen wanneer de uitkomsten van het onderzoek positief zijn kan er gebouwd worden. Het onderzoek wordt naar verwachting eind dit jaar afgerond en de uitkomst is momenteel nog onzeker. Samen met DJI blijf ik zoeken naar andere locatie opties.

Pilot minder arbeid in het Huis van Bewaring (HvB)

De afgelopen tijd is in vier inrichtingen verkend of tijdens de eerste zes weken in het HvB een arrestantendagprogramma kan worden gedraaid. Dit betekent geen wekelijks arbeidsaanbod van 20 uur, maar 5 uren alternatieve activiteiten. Daarnaast zijn varianten verkend om wel arbeid, maar minder dan de huidige norm van 20 uur aan te bieden. De verwachting was dat deze maatregel ervoor kon zorgen dat een klein deel van het arbeidspersoneel kon worden vrijgespeeld en ingezet kon worden op de leefafdeling. Uit de opzet van de pilots is gebleken dat er belemmeringen zijn, zowel juridisch als uitvoeringstechnisch. Zo dienen de alternatieve activiteiten buiten de cel plaats te vinden. Hiervoor is personeel noodzakelijk. Daarom levert deze pilot geen tot zeer beperkte personeelswinst op. Er is daarom besloten dat de pilot niet zal worden voortgezet.

⁸ Kamerstuk 36 600 VI, nr. 40

3. Gebruik meerpersoonscellen

Mijn ambtsvoorganger heeft tijdens het wetgevingsoverleg over de 1e suppletoire begroting van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) van 1 juli jl. toegezegd om in te gaan op het gebruik en aantallen van meerpersoonscellen (MPC).⁹

DJI heeft de afgelopen periode geïnvesteerd in de inzet van MPC, met als doel de beschikbare capaciteit zo efficiënt mogelijk in te zetten conform motie Eerdmans (JA21).¹⁰ Dit jaar heeft de inspanning gezorgd voor ruim 100 extra MPC-plekken. DJI blijft hierbij binnen de bestaande kaders van wat verantwoord is, de veiligheid van het personeel vooropgesteld. Zo zijn niet alle gedetineerden geschikt om op een MPC te worden geplaatst vanwege veiligheidsoverwegingen. Bij de beoordeling voor geschiktheid voor plaatsing op een MPC worden de gezondheidstoestand, verslavingsproblematiek, gedragsproblematiek, achtergrond van het gepleegde delict, psychische gestoordheid en aan betrokkene opgelegde beperkingen door de vestigingsdirecteur meegenomen. Dit gebeurt op basis van de Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing van gedetineerden (Rspog). Het is van groot belang deze plaatsingscriteria te volgen om onveilige situaties voor personeel en gedetineerden te voorkomen en risico's op incidenten en voortgezet crimineel handelen vanuit detentie te vermijden.

DJI zet in het gevangeniswezen 1.959 MPC in, bestaande uit 1.923 tweepersoonscellen en 36 zespersoonscellen (peildatum 1 augustus). De bezettingsgraad van de meerpersoonscellen verschilt per PI. Bij een contra-indicatie voor plaatsing op een MPC en het ontbreken van de mogelijkheid voor plaatsing op een eenpersoonscel kan het voorkomen dat gedetineerden alleen op een MPC geplaatst worden waardoor er leegstaande bedden in MPC's kunnen zijn. Het afgelopen jaar heeft DJI ingezet op een snelle overplaatsing van gedetineerden die ongeschikt zijn voor een MPC naar een eenpersoonscel in een andere PI. Zo kunnen de MPC's daadwerkelijk gebruikt worden voor het plaatsen van twee gedetineerden. Hiermee wordt de beschikbare capaciteit zo goed als mogelijk benut.

Hierbij blijft voldoende personeel randvoorwaardelijk. Conform motie van het lid Van Nispen (SP) c.s.¹¹ doe ik geen concessies aan de veiligheid van het gevangenispersoneel. Deze motie doe ik hierbij dan ook gestand.

4. Personeel

Taskforce personeel

De taskforce Prioritering Maatregelen Personeel houdt zich bezig met de personele inzet en directe operationele bijsturing. De taskforce neemt beslissingen over de optimale inzet van personeel, waarmee het uit de sterkte halen van detentieplekken door personele problemen zo veel als mogelijk wordt voorkomen. Door voortdurende inspanningen van de Taskforce was het tekort van 330 plekken als gevolg van personeelstekorten teruggebracht naar circa 99 (peildatum medio juni). Momenteel zijn er 163 plaatsen buiten gebruik vanwege personeelstekorten (peildatum 11 september). Dit aantal is toegenomen doordat er in augustus een grote afdeling uit de sterkte is gegaan wegens personeelsgebrek. Een deel van deze plekken kunnen naar verwachting begin 2026 weer ingezet worden.

⁹ TZ202507-002

¹⁰ Kamerstuk 24 587 nr. 1038

¹¹ Kamerstuk 24 587, nr. 1029

Werving

De motie van het lid Eerdmans (JA21) verzoekt om werk te maken van een wervingsplan voor DJI-personeel met als doel om het werken bij DJI zo aantrekkelijk mogelijk te maken.¹² DJI heeft een succesvolle arbeidsmarkt-campagne die via verschillende mediakanalen wordt gecommuniceerd. Daarnaast is DJI aanwezig op veel beursevenementen, waar bezoekers op innovatieve wijze kunnen ervaren wat het betekent om te werken als beveiligers, arbeidsbegeleider, zorgprofessional of penitentiair inrichtingswerker. Aansluitend hierop wordt een regionale wervingsaanpak gehanteerd. Die regionale aanpak is belangrijk om aan te sluiten op de wervingsbehoefte en het aanbod in de regio. Om medewerkers ook voor en na hun start goed te laten landen heeft DJI een uitgebreid onboardingprogramma. In 2024 heeft de werving voor personeel een positief saldo laten zien, dat wil zeggen meer instroom dan uitstroom. Deze trend zet zich tot op heden door.

DJI blijft zich inzetten om de aantrekkelijkheid van DJI als werkgever nu en in de toekomst te behouden en er wordt gewerkt aan een wervingsplan conform motie van het lid Eerdmans (JA21). Hierin zal de huidige inzet zoals hierboven beschreven ook terugkomen. Over de voortgang zal ik uw Kamer in het eerste kwartaal van 2026 informeren.

Welzijn personeel DJI

Het welzijn van medewerkers is cruciaal om de taak van DJI adequaat uit te kunnen voeren. In het Commissiedebat Gevangeniswezen is door mijn ambtsvoorganger toegezegd in te gaan op het welzijn van het personeel van DJI.¹³ Om zicht op het welzijn van medewerkers te krijgen en te houden, vinden er diverse (cyclische) onderzoeken plaats. Zo vindt er onder andere medewerkersonderzoek plaats waarin gevraagd wordt naar aspecten van werkdruk. Daarnaast worden risico's op het gebied van psychosociale arbeidsbelasting in kaart gebracht. U kunt hierbij, naast werkdruk, denken aan agressie, geweld en ongewenste omgangsvormen. Uit deze onderzoeken blijkt dat de ervaren psychosociale arbeidsbelasting binnen DJI relatief hoog is. Deze beleving wordt beïnvloed door verschillende factoren. Voorbeelden zijn de aard van het werk waarin continue penitentiaire scherpste gevraagd wordt en waarin personeel te maken kan krijgen met (dreigende) incidenten met agressie en geweld, de beschikbaarheid van medewerkers om de gewenste capaciteit te kunnen realiseren, veranderende doelgroepen binnen de populatie justitiabelen en de ervaren balans tussen werk en privé.

Op bovengenoemde onderwerpen vindt inzet plaats door de risico's op het gebied van psychosociale arbeidsbelasting aan te pakken, werving en selectie en programma's op het gebied van sociale veiligheid en leiderschap en trainingen om de (fysieke) weerbaarheid te vergroten. DJI biedt daarnaast preventief medische onderzoeken aan individuele medewerkers aan. Een dergelijk onderzoek is gericht op het vroegtijdig ontdekken van gezondheidsrisico's in relatie tot het werk en de algemene gezondheid van de medewerker, zodat zo nodig maatregelen getroffen kunnen worden.

¹² Kamerstuk 36 725 VI, nr. 24

¹³ TZ202410-015

Extra beloning voor het gevangenispersoneel (een tijdelijke kraptoeslag) invoeren om het personeel meer te waarderen

De motie van het lid Van Nispen (SP) vraagt om een extra beloning (een tijdelijke kraptoeslag) voor het gevangenispersoneel om het personeel meer te waarderen.¹⁴ Ik deel de constatering van de indiener van de motie dat van het DJI-personeel structureel veel gevraagd wordt en dat de medewerkers veel werk moeten verzetten. Met hem ben ik van mening dat het personeel waardering verdient in een tijd van langdurige capaciteitsdruk en dientengevolge hoge werkdruk die de hele DJI organisatie raakt. Ik zal de motie echter niet op de voorgestelde wijze uitvoeren, omdat een tijdelijke (of structurele) beloning via de CAO Rijk loopt. Wel zal ik er voor zorgen dat het DJI-personeel dit jaar eenmalig een toelage van € 500 netto ontvangt als blijk van waardering voor het werk dat al geruime tijd onder hoge druk wordt uitgevoerd. DJI betaalt deze eenmalige toelage uit eigen middelen.

Herwaardering van de functie van Penitentiair Inrichtingswerker (PIW'er)

Conform toezegging van mijn ambtsvoorganger tijdens het commissie-debat van 2 oktober jl.¹⁵ is het werkpakket van de PIW'er apart geactualiseerd. Hierbij is er in samenspraak met een brede afvaardiging vanuit DJI gekeken naar de bestaande beschrijvingen en zijn deze, waar aan de orde, aangevuld of herschreven. Op dit moment ligt er een adviesaanvraag voor bij de centrale ondernemingsraad van DJI over de uitkomsten van de actualisering van het werkpakket. Zodra het advies van de centrale ondernemingsraad is ontvangen en de besluitvorming plaats heeft gevonden zal ik u over de definitieve uitkomsten informeren.

Pakketvergelijking

Door mijn ambtsvoorganger is toegezegd een pakketvergelijking uit te voeren van de positie van de DJI-medewerker ten opzichte van andere overheids- of vergelijkbare functies. Een onderzoek naar de verschillen in arbeidsvoorwaarden en verantwoordelijkheden van DJI-medewerkers ten opzichte van medewerkers uit andere sectoren is een zeer omvangrijk proces dat niet binnen korte termijn te realiseren is. Daarbij geldt dat de organisatie momenteel kampt met grote belasting en deze actie op dit moment een onevenredig grote inspanning zou vragen van schaars personeel bij de betrokken partijen. Aanvullend geldt dat alle betrokken partijen, zowel samen als los van elkaar, druk bezig zijn met het personeelsbestand op volle sterkte te krijgen. Vanwege de reeds grote belasting op de staande organisaties zal ik aan de pakketvergelijking geen verder vervolg geven.

5. Overig

Voorwaardelijke gratieverlening

Mijn ambtsvoorganger heeft tijdens het wetgevingsoverleg over de 1e suppletoire begroting van het Ministerie van JenV van 1 juli jl. toegezegd om nader in te gaan op de verkenning van voorwaardelijke gratieverlening – onder de voorwaarde dat de veroordeelde een taakstraf verricht bij korte gevangenisstraffen. Via artikel 13, tweede lid, van de Gratiwet kan een gevangenisstraf in theorie worden omgezet in een taakstraf. Om gratie te kunnen verlenen moet echter wel worden voldaan aan één van de twee gronden van artikel 2 van de Gratiwet.

¹⁴ Kamerstuk 36 725 VI, nr. 19

¹⁵ Kamerstuk 24 587 nr. 996

De eerste grond om gratie te kunnen verlenen is de aanwezigheid van nieuwe feiten of omstandigheden waarmee de rechter geen of onvolgende rekening heeft kunnen houden en die zouden hebben geleid tot oplegging van een andere straf of het achterwege blijven daarvan. Bij nieuwe feiten of omstandigheden kan worden gedacht aan nieuw (ontlastend) bewijsmateriaal of persoonlijke omstandigheden van de veroordeelde. De huidige capaciteitsproblemen zijn niet als een dergelijke nieuwe omstandigheid beoogd.

De tweede grond om gratie te kunnen verlenen doet zich voor als met de (verdere) tenuitvoerlegging van de straf geen strafdoel meer in redelijkheid wordt gediend. Deze situatie is in het licht van de capaciteitsproblematiek niet aan de orde: het doel en de noodzaak van de bestraffing staan in deze gevallen immers onverminderd overeind. Voorwaardelijke gratie – onder de voorwaarde van het verrichten van een taakstraf – is dus, als instrument om de huidige capaciteitsproblemen aan te pakken niet waar de Gratiwet voor bedoeld is.

Daarnaast moet rekening worden gehouden met het taakstrafverbod (artikel 22b Sr). Voorkomen moet worden dat dit verbod kan worden omzeild via gratieverlening. Dit betekent dat per geval zou moeten worden beoordeeld voor welk feit de veroordeelde is bestraft en of aan de veroordeelde in het recente verleden al een taakstraf is opgelegd. Dit vergt uitgebreid dossier- en antecedentenonderzoek.

Een aanvullend aandachtspunt is de noodzaak om slachtoffers/nabestaanden te informeren indien een opgelegde gevangenisstraf alsnog zou worden omgezet in een taakstraf, aangezien dit voor hen een belastende boodschap kan zijn.

Gezien deze juridische en praktische bezwaren, acht ik de voorwaardelijke gratie onder de voorwaarde van het verrichten van een taakstraf, op dit moment niet de geëigende weg. Daarom richt ik mij op andere maatregelen om de capaciteitsproblematiek binnen DJI te verlichten.

Tot slot

De situatie in het gevangeniswezen is en blijft een groot probleem. Het DJI-personeel heeft te maken met een hoge werkdruk en moet kunnen blijven werken onder veilige werkomstandigheden. De maatschappij en in het bijzonder slachtoffers en nabestaanden moeten ervan uit kunnen gaan dat straffen ten uitvoer worden gelegd. Het is een belangrijke basis van onze rechtsstaat dat misdaad bestraft wordt en straffen ook daadwerkelijk uitgezeten worden. Daarom wordt samen met de ketenpartners hard gewerkt om de problematiek aan te pakken. Het doel is om zoveel mogelijk plekken te behouden, extra plekken te openen en te komen tot structurele oplossingen voor de toekomst. Uw Kamer wordt hierover op de hoogte gehouden via de voortgangsrapportages.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
A.C.L. Rutte

Overzicht moties en toezeggingen

Overzicht moties

Lid/leden	Kamerstuk nr.	Omschrijving	Voortgang	Vindplaats afdoening
Van Nispen (SP)	Kamerstuk 24 587, nr. 909	Verzoekt de regering het niet als gegeven te accepteren dat het werk voor gevangenispersoneel voortaan met minder mensen gedaan moet worden en alles op alles te zetten om het personeelstekort zo snel mogelijk terug te dringen.	DJI blijft zich voortdurend inspannen om het personeelstekort zo snel mogelijk terug te dringen.	–
Ellian (VVD)	Kamerstuk 24 587, nr. 1043	Verzoekt de regering om direct te verkennen of dergelijke schepen op korte termijn ingezet zouden kunnen worden om capaciteit voor het gevangeniswezen te creëren, en de Kamer over de uitkomsten te informeren voor het zomerreces	DJI verkent wat de mogelijkheden zijn om detentieboten in te zetten. Uw Kamer wordt via de voortgangsrapportages op de hoogte gehouden.	–
Eerdmans (JA21)	Kamerstuk 24 587, nr. 983	Garanderen dat het Britse voorbeeld van vroegtijdige vrijlating van gevangenen vanwege overvolle gevangenissen niet gevolgd zal worden	DJI blijft zich voortdurend inspannen om voldoende capaciteit te genereren. Uw Kamer wordt via de voortgangsrapportages op de hoogte gehouden.	–
Bruyning (NSC)	Kamerstuk 24 587, nr. 1036	Verzoekt de regering met spoed de volgende maatregelen uit te werken: 1. In overleg treden met het CJIB om het aantal gijzelingen wegens niet-betaalde boetes verder te verminderen; 2. In gesprek gaan om de verhouding van «twee uur taakstraf is een dag detentie» aan te passen naar bijvoorbeeld «vier of zes uur taakstraf is een dag detentie»; 3. Meer mogelijkheden creëren om een deel van de straf om te zetten in enkelbandgebruik met strenge plaats- en tijdsvoorwaarden; 4. Meer mogelijkheden realiseren voor detentie buiten werkuren; 5. Verkennen of en op welke wijze beperkt beveiligde detentiecapaciteit kan worden uitgebreid; 6. Verkennen onder welke voorwaarden een groter deel van de isd-maatregel extramuraal, en daarmee in een zorginstelling, ten uitvoer kan worden gelegd.	1, 2, en 3: afgedaan. 4, 5 en 6: in uitvoering, de resultaten worden in de tweede helft van dit jaar met de Kamer gedeeld.	1, 2 en 3: vierde voortgangsrapportage capaciteit (blz. 10 en 11).
Sneller (D66) c.s.	Kamerstuk 24 587, nr. 1042	Verzoekt de regering om de Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting (Rtvi) alleen aan te passen om gedetineerden langer dan drie dagen voor het einde van hun detentie te kunnen «heenzenden» als het kabinet zich duidelijk gecommitteerd heeft aan: • Het creëren van de randvoorwaarden om voldoende, gekwalificeerd personeel te werven én het voorzien in structureel voldoende fysieke detentiecapaciteit; • Het maximaal faciliteren van slimmere straffen alsmede het beperken van de toepassing van voorlopige hechtenis en hier binnen de huidige wettelijke kaders reeds mee te beginnen.	Afgedaan.	36 725-VI
Eerdmans (JA21)	Kamerstuk 36 725 VI, nr. 24	Verzoekt het kabinet werk te maken van een wervingsplan voor DJI-personeel met als doel om het werken bij DJI zo aantrekkelijk mogelijk te maken.	Over de voortgang wordt uw Kamer in de loop van het eerste kwartaal in 2026 geïnformeerd.	–
Van Nispen (SP)	Kamerstuk 36 725 VI, nr. 19	Verzoekt de regering een extra beloning voor het gevangenispersoneel (een tijdelijke kraptoeslag) in te voeren om het personeel meer te waarderen	Afgedaan.	Paragraaf «personeel DJI» (blz. 7).

<i>Lid/leden</i>	<i>Kamerstuk nr.</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Voortgang</i>	<i>Vindplaats afdoening</i>
Eerdmans (JA21)	Kamerstuk, 36 725 VI, nr. 23	Verzoek de regering om zo snel mogelijk met herkomstlanden van gedetineerden in contact te treden zodat een deel van de gedetineerden zonder verblijfsrecht in Nederland hun gevangenisstraf uit kunnen zitten in het herkomstland	In uitvoering.	–

Overzicht toezeggingen

<i>Nr.</i>	<i>Vindplaats</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Voortgang</i>	<i>Vindplaats afdoening</i>
TZ202404	Plenair debat over het tekort aan plekken in de gevangenis- sen (11/4/ 2024)	De Minister voor Rechtsbescherming zegt de Kamer toe om in de voortgangsbrief voor de zomer met een toekomstverkenning te komen en dieper in te gaan op innovatie en digitalisering.	In uitvoering.	–
TZ202410-015	Commissiede- bat gevangeniswezen en tbs (2/10/ 2024)	De Staatssecretaris stuurt de Kamer op korte termijn een brief over het welzijn van het personeel van DJI.	Afgedaan in deze brief.	Paragraaf «personeel DJI» (blz. 5).
TZ202503	Commissiede- bat gevangeniswezen en tbs (2/10/ 2024)	De Staatssecretaris zegt toe de Kamer te informeren over een herwaarderingstraject bij DJI.	Afgedaan in deze brief.	Paragraaf «personeel DJI», (blz. 6).
TZ202507-003	Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2025 (01/07/25)	In de volgende capaciteitsbrief gevangenis- wezen informeert de Staatssecretaris de Kamer over de stand van zaken van het vooronderzoek van de heropening van de PI Almere.	Afgedaan in deze brief.	Paragraaf «stand van zaken verkenningen capaciteitsuitbreidin- gen» (blz. 2).
TZ202507-002	Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2025 (01/07/25)	In de eerstvolgende voorgangsbrief over het gevangeniswezen zal de Staatssecretaris nader ingaan op het gebruik van en aantallen meerpersoonscellen	Afgedaan in deze brief.	Paragraaf «meerpersoonscellen», (blz. 4).
TZ202507-002	De Wijziging van de begroting van het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor 2025 (01/07/25)	In de eerstvolgende voorgangsbrief over het gevangeniswezen zal de Staatssecretaris nader ingaan op verkennen of voorwaarde- lijke gratie – onder de voorwaarde dat de veroordeelde een taakstraf verricht- mogelijk kan worden gemaakt bij korte gevangenis- straffen.	Afgedaan in deze brief.	Paragraaf «overige moties en toezeggingen» (blz. 6).